Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17265

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu (BIS-11-KF), bireylerin dürtüsellik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan 30 maddelik Barratt Dürtüsellik Ölçe?i'nin (BIS-11) Türkçe adaptasyonunun k?salt?lm?? versiyonudur. Bu ölçek, orijinal üç faktörlü yap?y? koruyarak 15 maddeye indirilmi? ve klinik ile ara?t?rma ortamlar?nda dürtüselli?in farkl? boyutlar?n? h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlam??t?r. K?sa formun geli?tirilmesi, Türkiye popülasyonunda daha pratik bir ölçüm arac? ihtiyac?na yan?t vermektedir.

Ölçek, dürtüselli?in teorik olarak ayr??t?r?lan üç ana boyutunu (Dikkat Dürtüselli?i, Motor Dürtüsellik ve Plan Yapmama) ölçmek üzere tasarlanm??t?r. BIS-11-KF, 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r ve toplamda 15 madde içerir. Uyarlama çal??mas?, k?sa formun orijinal 30 maddelik form ile yüksek korelasyon gösterdi?ini ve kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Anahtar Kelimeler

Dürtüsellik, Barratt Dürtüsellik Ölçe?i, BIS-11-KF, Psikometrik, Uyarlama, Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Lut Tamam, Hakan Güleç, Gökben Karata?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 30 maddelik orijinal Barratt Dürtüsellik Ölçe?i'nin (BIS-11) psikometrik özelliklerini koruyarak, Türkiye'deki ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için daha k?sa ve pratik bir de?erlendirme arac? sa?lamakt?r. Bu k?sa form (BIS-11-KF), özellikle büyük örneklem gruplar?nda veya zaman k?s?tl? klinik uygulamalarda dürtüsellik düzeylerinin h?zl? bir ?ekilde taranmas?n? mümkün k?lmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, dürtüsellik yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu test etmek ve orijinal ölçe?in üç faktörlü yap?s?n? 15 madde üzerinden yeniden do?rulamakt?r. Böylece, dürtüselli?in dikkat, motor ve plan yapmama alt boyutlar?nda güvenilir ölçümler elde edilmesi hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçek, psikolojide merkezi bir yap? olan dürtüselli?i ölçmektedir. Dürtüsellik, genellikle sonuçlar? dü?ünmeden h?zl? ve plans?z hareket etme e?ilimi olarak tan?mlan?r ve birçok psikiyatrik

ARABPSYCHOLOGY.COM

bozuklukla ili?kilidir. BIS-11-KF, bu karma??k yap?y? üç ana alt boyuta ay?rarak ölçmektedir, bu da dürtüselli?in farkl? tezahürlerini ay?rt etme imkan? sunar:

Dikkat Dürtüselli?i: Bireyin dikkatini sürdürmede zorluk çekmesi, zihinsel olarak h?zl? kararlar vermesi ve bir i?ten di?erine kolayca geçmesiyle ilgilidir. Bu boyut, bili?sel düzeydeki dürtüsel e?ilimleri yans?t?r.

Motor Dürtüsellik: Harekete geçme ve eyleme dökme e?ilimi; genellikle ani ve kontrolsüz fiziksel tepkilerle ili?kilidir. Bu, davran??sal düzeydeki dürtüselli?i temsil eder.

Plan Yapmama: Gelece?i planlama ve dü?ünme yetene?indeki eksikli?i ifade eder; genellikle anl?k tatmin aray??? veya k?sa vadeli dü?ünme bask?nd?r. Bu boyut, bili?sel planlama eksikli?ini ölçer.

Geçerlik

BIS-11-KF'nin geçerlik çal??mas?, 30 maddelik orijinal BIS-11 formu ile kar??la?t?r?larak yürütülmü?tür. K?sa formun geli?tirilmesi sürecinde, 15 maddelik son formun tan?mlay?c? bulgular?, kar??la?t?rma olana?? sa?lamak amac?yla 30 maddelik orijinal form ile birlikte incelenmi?tir. Analizler, k?sa formun puan da??l?m?n?n **normal da??l?m** özelli?i gösterdi?ini teyit etmi?tir.

Önemli bir **uyum geçerli?i** kan?t? olarak, BIS-11-KF toplam puanlar?, orijinal BIS-11 toplam puanlar? ile son derece yüksek düzeyde uyum göstermi?tir (r=,94, p<,001). Ayr?ca, k?sa formun puanlar?, orijinal formdan ç?kar?lan kalan maddelerle bile anlaml? bir korelasyon (r=,65, p<,001) sergilemi?tir. Kalan maddelerin BIS-11 ile korelasyonuna bak?ld???nda ise ili?kinin yine yüksek derecede oldu?u (r=,87, p<,001) görülmü?tür. Bu bulgular, 15 maddelik k?sa formun, orijinal ölçe?in ölçtü?ü dürtüsellik yap?s?n? büyük ölçüde temsil etme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

BIS-11-KF'nin güvenirlik analizi, 15 maddelik formun ve alt ölçeklerinin iç tutarl?l?k düzeylerini de?erlendirmi?tir. Puan da??l?m?n?n yüksek uyum göstermesinin ard?ndan, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach alfa de?erleri hesaplanm??t?r.

Tüm ölçek için hesaplanan Cronbach alfa de?eri **0.82** olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda uyumlu oldu?unu göstermektedir. Alt ölçekler için Cronbach alfa de?erleri ise 0,64 ile 0,80 aral???nda de?i?mektedir. Bu sonuçlar, k?sa formun hem toplam puanda hem de üç alt boyutunda psikometrik aç?dan güvenilir ölçümler sundu?unu teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

BIS-11-KF'nin geli?tirilmesi ve yap? geçerli?inin belirlenmesi sürecinde, 30 maddelik orijinal BIS-11'in Türkçe versiyonu üzerinde kapsaml? bir aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, temel bile?enler analizi ile ba?lat?lm?? ve ard?ndan faktörlerin yorumlanabilirli?ini art?rmak amac?yla varimax döndürmesi kullan?lm??t?r.

K?sa formun olu?turulmas?, daha önce yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda elde edilen üç faktörlü çözüme dayand?r?lm??t?r. Her bir faktöre ait en yüksek faktör yüküne sahip 5 madde belirlenerek, toplamda 15 maddelik nihai k?sa form olu?turulmu?tur. Bu 15 maddelik form tekrar aç?mlay?c? faktör analizi i?lemine tabi tutulmu? ve üç faktörlü yap?n?n (Dikkat Dürtüselli?i, Motor Dürtüsellik ve Plan Yapmama) korundu?u ve her alt boyutun 5 maddeden olu?tu?u do?rulanm??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Orijinal ölçe?in k?salt?lm?? Türkçe formu)

Biçim: 15 madde, 3 alt boyut

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve genel popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya klinik popülasyon üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r. Puanlama ?u ?ekildedir: 1=nadiren/hiçbir zaman - 4=hemen her zaman/her zaman.

Anahtar Kelimeler

Dürtüsellik Ölçümü, Psikoloji Ölçe?i, BIS-11 K?sa Formu, Likert Ölçe?i, Varimax, ?ç Tutarl?l?k, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: ltamam@gmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?ildir (Sorumlu Yazar: Lut Tamam).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu'nun Türkçe uyarlama çal??mas? **2013** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve güncel ücretlendirme bilgileri hakk?nda sorumlu yazar Lut Tamam ile e-posta yoluyla (ltamam@gmail.com) ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF makalesi, Noropsikiyatri Ar?ivi üzerinden eri?ilebilirdir: noropsikiyatriarsivi.com. Ayr?ca, orijinal PDF dosyas? burada belirtilmi?tir: barratt-durtusellik-olcegi-kisa-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Tamam, L., Güleç, H. ve Karata?, G. (2013). Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu (B?s-11-Kf) Türkçe uyarlama çal??mas?. *Noropsikiyatri Ar?ivi, 50*(2), 130-134. doi: 10.4274/npa.y 6296

Barratt Dürtüsellik Ölçe?i K?sa Formu Maddeleri

Ölçek, toplamda 3 alt boyut ve 15 maddeden olu?maktad?r. Her bir alt boyut, 5 madde içermektedir:

Dikkat Dürtüselli?i (5 m): Dü?ünmeden i? yapar?m.

Motor Dürtüsellik (5 m): Akl?ma esti?i gibi hareket ederim.

Plan Yapmama (5 m): ??lerimi dikkatle planlar?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM